

نقش دولت های اسلامی در حل مسئله ی فلسطین در اندیشه ی امامین انقلاب

ریحانه خانمحمدی گل^۱

چکیده

امروز مسئله ی فلسطین جزو مسائل درجه ی اول بلکه مسئله ی اول دنیای اسلام است و فلسطین متعلق به فلسطینیان است و باید با اراده ی آنان اداره شود. طرح همه پرسى از همه ی ادیان و اقوام فلسطینی تنها نتیجه ای است که باید بر چالشهای امروز و فردای فلسطین مترتب شود. این طرح نشان میدهد که ادعای یهودی ستیزی که غربیان آن را تکرار میکنند، بکلی بی اساس است. این همه پرسى نظام سیاسی کشور را تعیین میکند و ساکنان اصلی از هر قوم و دین از جمله اوارگان فلسطینی در آن شرکت خواهند کرد. این نظام سیاسی اوارگان را به داخل بازمیگرداند و و سرنوشت بیگانگان سکنی گزیده را تعیین میکند. این مطالبه بر مبنای دموکراسی رایجی است که در دنیا پذیرفته شده و هیچ کس در مرفقی بودن آن نمیتواند خدشه کند. مجاهدان و مبارزان فلسطینی مبارزه ی مشروع و اخلاقی خود با رژیم غاصب را باید به قدری ادامه دهند که ناچار به قبول این مطالبه شود. تاکید بر مبارزه و نفی کامل قراردادهای سازش، اصرار بر اتحاد گروههای فلسطینی، و محکوم کردن جنایات رژیم صهیونیستی و تلاش برخی کشورهای مرتجع برای سازش با دشمن از مفاد مهم طرح جنبش جهاد اسلامی برای وحدت و مقاومت در مقابل صهیونیست هاست. اکنون پس از به میدان آمدن همه ی ملتها و شعارهای قدرتمندانه ی آنان بر ضد رژیم صهیونیستی دولتهای مسلمان منطقی برای ادامه ی روابط خود با این رژیم جنایتکار ندارند. جمهوری اسلامی از ابتدای پیروزی انقلاب مدافع حقوق یکپارچه ی فلسطین بوده و هزینه های این دفاع را نیز پذیرفته است. راه قدس راه فلسطین راه نجات و راه حل مسئله ی فلسطین، جز راه مبارزه و مقاومت نیست. ارکان این مقاومت از سوئی گروههای مجاهد فلسطینی و احاد مردم مومن و مقاوم فلسطین در داخل و خارج آن کشورند، و از سوئی دولتها و ملتهای مسلمان در سراسر جهان بویژه عالمان دینی و رهبران سیاسی و نخبان فرهنگی و اجتماعی مسولیت آن را برعهده دارند.

کلیدواژه: اسلام، فلسطین، مقاومت، قدس، دفاع، رژیم صهیونیست

^۱ طلبه سطح دو غیر حضوری حوزه علمیه خواهران مرکز قم

مقدمه

یهودیان از گذشته به دلیل شکل رفتاری خود مورد آزار و کین جوامعی که در آن میزیستند واقع میشدند. هرتسل، بزرگترین رهبر صهیونیستها، اعتقاد داشت یهودیها ملتی هستند که تنها راه حل آنها در مقابل اقدامات ضدیهود، تمکن یک موطن متعلق به خودشان و ایجاد دولت ملی با اختیار و استقلال کامل است. به دنبال اقدامات غیرقانونی بریتانیا در دوره ی استعمار و قیمومیت، رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۴۸ در حالی مورد شناسایی ایالات متحده و سپس کشورهای همپوش شوروی سابق قرار گرفت که هیچ گاه نظر مردم سرزمین فلسطین درباره ی سرنوشت خود خواسته نشد، درواقع رژیم صهیونیستی درحالی شکل گرفت که مردم بومی فلسطین، حق تعیین سرنوشت خود را اعمال نکرده بودند. اقداماتی که منجر به تشکیل رژیم صهیونیستی گردید برخلاف مقررات حقوق بین الملل در همان زمان بود. براساس ماده ی ۲۲ میثاق جامعه ی ملل، بریتانیا از حاکمیتی بر فلسطین برخوردار نبود و باید حق تعیین سرنوشت را در آن منطقه اجرا میکرد که به معنای برگزاری انتخاباتی آزاد و با مشارکت تمام ساکنان فلسطین بود حتی پس از تشکیل سازمان ملل متحد در حالی که منشور ملل متحد ازقوائد کاملاً مشخصی برای سرزمین هایی مانند فلسطین برخوردار بود این قوانین مورد توجه قرار نگرفت.

اسرائیل با تبنی و همفکری دولت های استعماری غرب و شرق زاییده شد و برای سرکوبی و استعمار ملل اسلامی به وجود آمد و امروز از طرف همه ی استعمارگران حمایت و پشتیبانی میشود. مرور و تعمق عمیق در قضایای فلسطین این معنا را به وضوح نمایان میکند که دولت امریکا و صهیونیست ها امروزه در فلسطین به بن بست کامل رسیده اند، نه راه پیش دارند و نه راه عقب گرد کردن، محکوم به شکست هستند. نسل نوساخته ی فلسطین بیدار شده و دریافته است که راه نجات از دست دشمن اشغالگر چیزی جز مبارزه نیست. مسئله ی فلسطین از آغاز تا کنون به عنوان مهمترین چالش پیش رو جهان اسلام و خصوصاً دنیای عرب پدیدار گشته است.

اتحادیه ی عرب به عنوان نماد وحدت کشور های عربی و سازمانی که در جهت همگرایی و تامین جهان عرب شکل گرفته در ابتدای امر سعی نمود تا خود را به عنوان حامی مردم مظلوم فلسطین و دشمن سازش ناپذیر اسرائیل نشان داده و در جهت احقاق حق فلسطینیان و شکست اسرائیل گام بردارد. شعار های حمایت از فلسطین و تلاش برای یکپارچگی جهان عرب همواره داعیه و شعار سران کشورهای عربی در جهت دستیابی به رهبری جهان عرب به شمار میرود لیکن گذشت زمان اثبات نموده که داعیه دشمنی با اسرائیل پس از

فروکش نمودن امواج پان عربی به سرعت رو به زوال رفته و مذاکرات صلح و تلاش و برای ایجاد ارتباط دائمی با اسرائیل از سوی سران عرب جایگزین تفکرات ارمان گرایانه شده است.

برسی روند عملکرد این اتحادیه و کنکاش دیپلماسی پنهان و اشکار کشور های عضو در رابطه با اسرائیل و حل قضیه فلسطین به خوبی نمایانگر این مطلب است که کشور های عربی در جهتی معکوس با منافع مردم مظلوم گام برداشته و در جهت تامین منافع خصوصی خویش و به دست آوردن دل هم پیمانان غربی خود گام برمیدارند. اتحادیه عرب به علت ضعف های عمده و مشکلات فراوانی که با آن دست به گریبان است هرگز نتوانسته نقش مثبت و سازنده ای در قبال مسئله فلسطین ایفا نماید و در معادلات بین المللی و منطقه ای نیز جایگاه درخور توجهی را به خود اختصاص نداده است.

معناشناسی

فلسطین یعنی سرزمینی که از نقبه در شمال شروع میشود و به عقبه در جنوب ختم میشود. از ساحل مدیترانه به اضافه ی نوار غزه شروع میشود و به شرق یعنی رود اردن و صحرای نقبه ختم میشود. دولت فلسطین کشوری در منطقه ی شام جنوبی در غرب اسیا است. این کشور شامل دو قلمرو جدا از هم کرانه ی باختری و نوار غزه است که در سرزمین فلسطین تاریخی قرار دارند و از زمان جنگ شش روزه ۱۹۶۷ توسط اسرائیل اشغال شدند. این کشور از شرق با سوریه و از شمال با لبنان و از جنوب غربی با مصر و از جنوب شرقی با اردن، مرز مشترک دارد. مساحت آن ۶۰۲۰ کیلومترمربع است در حالی که جمعیت آن بیش از پنج میلیون نفر است. پایتخت آن بیت المقدس است درحالی که رام الله به عنوان مرکز اداری آن محسوب میشود. شهر غزه نیز بزرگترین شهر آن بود تا زمانی که جابجایی های گسترده ی جمعیت در سال ۲۰۲۳ به دلیل حمله ی اسرائیل به نوار غزه آغاز شد. زبان رسمی کشور فلسطین عربی است و اکثر فلسطینی ها مسلمان هستند درحالی که مسیحیت نیز حضور چشمگیری دارند.

تاریخچه ی فلسطین

سرزمین فلسطین نقش مهمی در تاریخ جهان داشته است. کنعانیان، بنی اسرائیل، بابلی ها، ایرانی ها، یونانی ها، رومی ها و بیزانسی ها همگی اثری از خود بر این سرزمین به جا گذاشتند. فلسطین علاوه بر اهمیت تاریخی برای یهودیت، مسیحیت و اسلام از اهمیت مذهبی برخوردار است. در طول تاریخ این منطقه دوره هایی از هم زیستی و درگیری بین گروه های مذهبی و اقوام مختلف را تجربه کرده است. به طور قابل توجه در قرون

وسطی زمانی که جوامع یهودی با آزار و اذیت مواجه شدند تحت حاکمیت مسلمانان و جهان اسلام پناه گرفتند. امپراطوری عثمانی که از قرن شانزدهم تا زمان فرو پاشی آن در پایان جنگ جهانی اول کنترل فلسطین را در دست داشت، پناهگاهی برای یهودیان فراری از آزار و اذیت در اروپا فراهم کرد. پایان حکومت عثمانی فصل جدیدی را در تاریخ فلسطین رقم زد. پس از جنگ جهانی اول امپراطوری بریتانیا کنترل منطقه را تحت فرمان جامعه ملل به عهده گرفت.

قیمومیت بریتانیا بر فلسطین در سال ۱۹۲۰ شکل گرفت تغییرات قابل توجهی را در چشم انداز سیاسی و اجتماعی منطقه ایجاد کرد و زمینه را برای درگیری ها و مبارزات بعدی فراهم کرد. تشکیل کشور جعلی اسرائیل در سال ۱۹۴۸ با جنگی همراه بود که با آوارگی اجباری ۷۰۰۰۰۰ فلسطینی انجامید و جمعیت زیادی از پناهندگان را ایجاد کرد. خواستگاه فکری و تئوریک تاسیس رژیم صهیونیستی براساس آنچه تئوریسین ها و نظریه پردازان صهیونی در گذشته و اکنون تصریح کرده اند، متون و منابع کهن یهودی، به ویژه اسطوره های توراتی و تلمودی است. تشکیل و استمرار حیات اسرائیل طی دهه های گذشته بدون حمایت گسترده ی جهان غرب میسر نبود. شکست نظامی اعراب در سال ۱۹۴۸ سبب تحولاتی در برخی از کشورهای عربی شد. جنگ ها ی بعدی اعراب و اسرائیل از جمله جنگ شش روزه در سال ۱۹۶۷ منجر به اشغال کرانه باختری و نوار غزه توسط اسرائیل شد.

در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۸ شورای ملی فلسطین نهاد قانون گذاری سازمان آزادی بخش فلسطین به رهبری یاسر عرفات تشکیل دولت را اعلام کرد. امضای توافق نامه اسلو در دهه ی ۱۹۹۰ که بین اسرائیل و سازمان آزادی بخش فلسطین منعقد شد تشکیلات خودگردان فلسطین را برای اعمال کنترل نسبی بر بخش رهایی بر فلسطین ایجاد کرد در سال ۲۰۰۷ اختلافات داخلی بین جناح های سیاسی فلسطینی منجر به تسلط گروه اسلام گرا حماس در نوار غزه شد از آن زمان کرانه باختری تا حدودی توسط تشکیلات خود گردان فلسطین به رهبری فتح اداره میشود در حالی که نوار غزه تحت کنترل حماس باقی مانده است.

اسرائیل از آغاز اشغال در هردو سرزمین فلسطین شهرک سازی کرده است در هفت اکتبر ۲۰۲۳ حماس و چند گروه شبه نظامی فلسطینی حملات مسلحانه هماهنگ شده ای را از نوار غزه به غلاف غزه در جنوب اسرائیل آغاز کردند که نخستین تهاجم به اسرائیل از زمان جنگ ۱۹۴۸ اعراب و اسرائیل بود این عملیات در واکنش به جنایات رژیم صهیونیستی در کشتار فلسطینیان و هتک حرمت مسجد الاقصی انجام شد در پی این عملیات بیش از ۱۴۰۰ صهیونیست کشته و ۳۰۰۰ نفر از آنان زخمی شدند.

این عملیات شکستی بی سابقه برای اسرائیل ارزیابی شده است. این عملیات را میتوان بزرگترین و مهمترین، پرثمرترین عملیات گروههای فلسطینی علیه رژیم صهیونیستی در طول ۷۵ سال اخیر دانست که نه تنها معادلات امنیتی زیر منطقه ی شامات بلکه معماری امنیتی سیاسی کل منطقه ی غرب اسیا را متحول کرده است. پس از این عملیات نیرو های ارتش اسرائیل به نوار غزه حمله کرد. در این حملات تا کنون نزدیک به ۶۰ هزار فلسطینی به شهادت رسیدند.

مواضع رسمی ایران در مواجهه با تشکیل اسرائیل در هشتاد سال اخیر

پس از کودتای ۲۸ مرداد که قدرت محمدرضا پهلوی در ایران تثبیت شدو پس ازتاسیس رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۴۸ روابط نزدیک ایران با این رژیم آغاز شد. ایران پس از ترکیه دومین کشور مسلمان بود دولت یهود را به رسمیت شناخت. اسرائیل در ان دوران متحد ایران بود تا جایی که اژانس جاسوسی موساد به آموزش پلیس مخفی ساواک رژیم پهلوی کمک کردو روابط دو رژیم به طور قابل ملاحظه ای قدرت یافت. محمدرضا پهلوی از دخالت مستقیم در جنگ های اعراب و اسرائیل پرهیز کرد و با رژیم روابط مطلوبی داشت. در دهه های ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰ خورشیدی ایران پهلوی و اسرائیل یکی از گسترده ترین شبکه های همکاری اقتصادی در خاورمیانه را شکل دادند. دولت تهران پس از به رسمیت شناختن رسمی این رژیم، سفارت خانه هایی را در هر دو پایتخت افتتاح کرد و صادرات نفت خام ایران از طریق خط لوله ی ایلات_اشکلون به بنادر مدیترانه ی اسرائیل آغاز کرد. طرحی سالانه میلیونها بشکه نفت را به اروپا رساند و درآمد تازه ایبرای هر دو کشور فراهم کرد. در همین دوره شرکتهای اسرائیلی فناوری ابیاری قطره ای را به مزارع خوزستان و یزد وارد کردند و حجم مبادلات کشاورزی و صنعتی دو رژیم به فزونی گذشت. همکاریهای علمی و فرهنگی نیز فراوان بود به گونه ای که رسانه های دو کشور ان دوران را طلائی نامیدند. دورانی که ارزش مبادلات دو جانبه تا میانه ی دهه ی ۵۰ به جایگاه بی رقیب در منطقه رسید. پس ازانقلاب ۱۳۵۷ در ایران همه ی روابط دیپلماتیک و تجاری با رژیم صهیونیستی قطع شد و حکومت اسلامی ایران به هیچ وجه اسرائیل را به عنوان کشور به رسمیت نمیشناسد.

تردیدی نیست که یکی از شعارهای اصلی و اولیه ی نهضت امام خمینی مسئله یدفاع از مظلومان بود که مسئله ی فلسطین و حمایت از فلسطینیان و دشمنی با رژیم صهیونیستی و تجاوزات ان در صدر این هدف قرار داشته است. زیرا انقلاب اسلامی ایران حرکتی بود اصیل، که بر باورهای اسلامی مردم استوار بود بنابراین حمایت از

ملت فلسطین تنها دفاع از یک سرزمین اسلامی محسوب نمیشود بلکه جلوگیری از گسترش تهدیدات اسرائیل و حمایت از منافع ملی ایران به شمار می آید.

بدیهی بود که انقلاب اسلامی که یکی از ارمانهایش حمایت از مسلمانان جهان بود، مسئله ی فلسطین را در صدر اهداف خود قرار دهد. سیاست خارجه ی منطقه ای ایران از ان زمان براساس مخالفت های جدی علیه اسرائیل قرار گرفت. البته تا قبل از شروع جنگ تحمیلی رابطه با سازمان آزادیبخش فلسطین و ضدیت با اسرائیل در یک مسیر قرار داشت، اما بعد از حمایت سازمان آزادیبخش فلسطین از عراق و عرب گرایی ان، مخالفت با اسرائیل با حمایت از ارمان فلسطینی ها و به رغم تنش در روابط ایران و ساف توام گردید.

بررسی دیدگاه امام خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی درمورد مسئله ی فلسطین

امام خمینی مسئله ی فلسطین و انقلاب اسلامی ایران و ملت مسلمان فلسطین را دارای پیوند ناگسستنی و محکم دانسته اند که لازم است برای تبیین هرچه بهتر این دیدگاه به بیانات ایشان در این خصوص اشاره شود: از مصیبت های بزرگ مسلمین قضیه ی اسرائیل تجاوزکار است که اکنون با مسلمین در حال جنگ و مشغول پیشروی در خاک لبنان است و از طرف شاه برخوردار از کمک است و دول اسلامی غالبا در این امر مهم حیاتی بی تفاوت هستند، غافل ازآنکه اگر در این پیشروی ها خدای ناخواسته توفیق پیدا کند، با سایر کشورها به همین نحو رفتار خواهد کرد. این مصیبت که ما مبتلا به ان هستیم از امریکا و اذنا ب ان است. ما در قضیه فلسطین همیشه مخالف با شاه و اسرائیل و پشتیبانان انان بوده و با ملت فلسطین همصدا بوده ایم و مظالم اسرائیل را به ملت ها رساندیم و حال که ملت ایران در زیر چکمه دژخیمان شاه و در حصار تانک ها و توپ ها و مسلسل هایی است که از سربازان اسرائیل که در خیابان های تهران برای کشتار ملت بی دفاع ایران از ان ها کمک گرفته با ملت مظلوم ما همصدا شوید. (صحیفه ی نور، ۱۳۷۰، جلد دوم، ص ۲۱)

جهان عرب باید بداند امروز ضربه ای که صدام و سادات به انها زدند چنان وحشت ناک است که تنها با اتحاد شان میتوانند جبران نمایند (صحیفه ی نور، ۱۳۷۰، جلد ۱۵، ص ۱۲۵) روز قدس که همجوار شب های قدر است لازم است که در بین مسلمانان احیا شود و مبدا بیداری و هوشیاری انان باشد در روز قدس که آخرین روز های شهر الله اعظم است سزاوار است که تمام مسلمانان جهان از قید اسارت و بردگی شیاطین بزرگ و ابر قدرت ها رها شده و به قدرت لایزال الله بپیوندند. (صحیفه نور، ۱۳۷۰، جلد ۱۵، ص ۷۳) مسلمانان جهان باید روز قدس را روز همه ی مسلمین بلکه مستضعفین بدانند و ان را زنده نگه دارد امید است، بی تفاوتی ها زائل شود و غفلت ها مرتفع گردد ملت و دولت و مجلس و ارتش و سایر قوای مسلح ایران که امروز با وحدت اسلامی

و انسجام الهی صف واحد هستند مصمم خواهد ماند تا برگشت قدس و فلسطین به دامن مسلمین از لبنان و قدس عزیز پشتیبانی کنند. (همان)

اگر ما همه از بین برویم بهتر است از اینکه زیر دست صهیونیسم و امریکا ذلیل باشیم ما اکنون نیز تکرار میکنیم که تا ملت های اسلام و مستضعفان جهان بر ضد مستکبران جهانی و بچه های آنان خصوصا اسرائیل غاصب قیام نکنند دست جنایتکاران آنان از کشور های اسلامی کوتاه نخواهد شد و این غده ی سرطانی از بیت المقدس و لبنان اخراج نخواهد گردید ملت های مسلمان باید مراتب انزجار و تنفر خویش را از سازش کاری و مصالحه رهبران ننگین و خود فروخته ای که به نام فلسطین ارمان مردم سرزمین های غصب شده و مسلمانان این خطه را به تباهی کشیده اند به دنیا اعلام و نگذارند این خائن ها بر سر میز مذاکره ها و رفت و آمد ها حیثیت و اعتبار و شرافت ملت قهرمان فلسطین را خدشه دار کنند که این انقلابی نما های کم شخصیت و خودفروخته به اسم آزادی قدس به امریکا و اسرائیل متوسل شدند. (صحیفه ی نور، ۱۳۷۰، جلد ۱۵، ص ۲۲۵)

نکند چنین تصور شود که گذشت زمان سیرت و و صورت جنایات صهیونیزم را دگرگون ساخته است و گرگهای خون اشام صهیونیزم از فکر تجاوز و غصب سرزمینهای ازبیل تا فرات دست برداشته است. مسئولین محترم کشور ایران و مردم ما و ملت های اسلامی از مبارزه با این شجره ی خبیثه و ریشه کن کردن آنان دست نخواهند کشید. با تشکیل هسته های مقاومت حزب الله در سراسر جهان اسرائیل را از گذشته ی جنایت بار خود پشیمان و و سرزمین های غصب شده ی مسلمانان را از چنگال آنان خارج خواهد کرد.

ای مسلمین جهان هنگامی که ببینید خون های برادران و خواهران بی گناه شما در سرزمین های مقدس فلسطین جاری است و هنگامی که مشاهده میکنید سرزمین های ما به دست صهیونیست های تبهکار ویران گشته در این شرایط هیچ راهی جز ادامه ی جهاد نمی ماند و بر مسلمانان واجب است که کمک های مادی و معنوی خود را در این جهان مقدس صرف کنند. اکیدا شایسته و بلکه واجب است که قسمتی از وجوه شرعی مانند ذکوات و سایر صدقات به مقدار کافی به این مجاهدان راه خدا اختصاص داده شود به مجاهدانی که در صفوف نبرد و فداکاری به منظور ازبین بردن صهیونیزم کافر ضدبشری میجنگند.

بهترین راه این است که مردم مسلمان ایران با همه ی امکاناتشان بکوشند دادوستد خود را با صهیونیست ها به طور کامل قطع نموده و آنان را از لحاظ روحی و مادی مستاصل و بیچاره نمایند.

این اختلاف سران کشورهای اسلامی است که مشکل فلسطین را به وجود آورده و نمیگذارد حل شود. قدس مال همه ی مسلمانان جهان است. تکلیف ملتها در استانه ی روز قدس این است که در اجتماعات و راهپیمایی

های خود از دولت های خویش به طور جدی بخواهند که با قدرت نظامی و سلاح نفت در مقابل امریکا و اسرائیل به مقابله برخیزند من به سران فلسطینی نصیحت میکنم که دست از رفت و آمد های خودشان برداشته و با اتکا به خداوند متعال مردم فلسطین واسلحه ی خویش تا حد مرگ با اسرائیل بستیزند. (صحیفه ی نور، ۱۳۷۰، جلد ۲۰، ص ۱۳۸۹)

نگرش امام خمینی به قضیه فلسطین دارای جلوه های ویژه ای است که میتواند آنها را همچنین خلاصه کرد: برداشت های امام از مبارزه با رژیم صهیونیستی در میابیم که ایشان در این مبارزه سه اصل را در نظر داشتند: ۱. مبارزه ی سرنوشت ساز که چاره ای جز از بین رفتن یک طرف در آن نیست
مبارزه ی عقیدتی و دینی بین مسلمین و یهودیان

۳. مبارزه ای که دارای جوانب متعدد است و همه ی حکام مستبد در جهان اسلام و امریکا اهداف اصلی این مبارزه را تشکیل میدهد و گاهی این ابعاد با هم تداخل پیدا میکنند به طوری که تشخیص آنها از یک دیگر مشکل است.

امام پیوسته بر کوتاه کردن دست بیگانگان تاکید میکردند و از آنجا که این جنگ را جنگی سرنوشت ساز میدانستند قرار داد کمپ دیوید را ذ خیانت به اسلام و مسلمین و اعراب خواندند.
در مرحله ی روش مبارزه شاهد بودیم که امام راحل به جز جهاد مسلحانه و مبارزه ی مردمی همه جانبه، روش دیگری را موثر نمیدانند، به عنوان مثال، ایشان هیچگاه روشهای دیپلماتیک یارویارویی در عرصه ی سیاسی را جایگزین مبارزه و جهاد مسلحانه نکردند.

بررسی دیدگاه و بیانات مقام معظم رهبری درخصوص مسئله ی فلسطین

سبک زندگی اسلامی که بخش مهمی از آن را فضایل اخلاقی تشکیل میدهد در عرصه ی چالش های سیاسی و رقابت های مشروع اهمیت بیشتر میابد در اینجاست که کیمیای تقوا و گذشت و صداقت و مسئولیت پذیری و کار بی منت قیمت اصلی خود را اشکار میسازد. به نظر ما تا وقتی که فلسطین به صاحبان اصلی خودش برنگردد مشکل غرب اسیا حل نخواهد شد اگر بیست سال دیگر و سی سال دیگر هم تلاش کنند که این رژیم را سرپا نگه دارند که انشالله نمیتوانند، مشکل حل نخواهد شد. بعضی از کشورها فکر میکنند که اگر روابطشان را با صهیونیسم عادی کنند مشکل حل خواهد شد درحالی که اشتباه میکنند.

به توفیق الهی مسئله ی فلسطین به سمت حل شدن حرکت میکند یعنی تشکیل حاکمیت فلسطینی در همه ی سرزمین فلسطین. ما طرح خودمان را مطرح کرده ایم. طرح همه پرسى از فلسطینی ها. البته انهایی که اشغالگرنده حقی ندارند. اما خود فلسطینی ها چه در سرزمین فلسطین چه درکشور های همسایه فلسطین داخل اردوگاه ها چه در جاهای دیگر اینها میتوانند نظر بدهند همه پرسى یک منطق دنیا پسند و قابل قبول و متمدنانه برای اداره ی فلسطین است. (بیانات در دیدار معلمان، ۱۴۰۳)

راهبرد امروز دنیای اسلام درباره ی فلسطین باید کمک به نیروی داخل فلسطین باشد جبهه های مقاومت هر جا که هستند تلاش هایشان ارزشمند است این تلاش ها باید متمرکز بشود در تقویت عناصر مبارزی که در داخل فلسطین مبارزه میکنند و خطر پذیری میکنند.

جمهوری اسلامی امروزه حرف دل مسلمانان مظلوم فلسطین صریح و علنی بیان میکند و ملاحظه هیچ کسی را نمیکند همین مسئله موجب شده دشمنان متمرکز بشوند و ایران هراسی راه بیاندازند و ان دولت هایی که موظفند حداقل به اندازه ما به فلسطین کمک کنند متأسفانه با غرب همصدا میشود.

راه حل همه ی این مشکلات برگشت به اسلام است اتحاد و همدلی ملت های اسلامی و همکاری دولت های اسلامی به معنای واقعی کلمه نه به شکل صوری به طوری که همه باید از پیشامد چنین موضوعی احساس درد و رنج کنند رژیم صهیونیستی با اینکه از نفس افتاده همینطور به جنایت های خود ادامه میدهد زن ، کودک پیر و جوان غیر مسلح را به قتل میرساند ، زندانی و شکنجه میکند خانه هارا ویران میسازد مزارع و دارایی ها را نابود میکند اما دروغ گویان مدعی حقوق بشر در اروپا و امریکا که در قضیه ی اوکراین غوغا به راه انداختند در برابر این همه جنایت در فلسطین مهر سکوت بر لب زدند و از مظلوم دفاع نمیکند بلکه به گرگ خونخوار کمک هم میکنند. (بیانات در دیدار با مسئولان و سفرای کشورهای اسلامی، ۱۴۰۲)

این درس بزرگی است که در قضایای بزرگ اسلام و در راس ان موضوع به قدرت های نژاد پرست و معاند نمیتوان و نباید تکیه کرد تنها با نیروی مقاومت که برگرفته از تعلیم قران کریم و از احکام قران عزیز است. منطق مبارزه ی فلسطینی هم که از سوی جمهوری اسلامی در اسناد سازمان ملل به ثبت رسیده منطقی متری و جذاب است مبارزان فلسطینی میتوانند یک هم پرسى از همه ساکنان اصلی فلسطین را مطرح کنند.

مثل همه کشور های ازاد دنیا مردم فلسطین بایستی مورد سوال قرار بگیرند چه مسلمان چه یهودی و چه مسیحی ارای ان کسانی که فلسطینی هستند باید مورد مراجعه قرار بگیرد و از انها نظر خواهی بشود و انها نظام حکومتی کشور فلسطین را معین کنند ان نظام حکومتی نسبت به کسانی که وارد این منطقه شدند یعنی

صهیونیست ها و روئسایشان و بقیه تصمیم خواهد گرفت در روز هایی که شدت یافتن ظلم و قساوت دشمن صهیونیست در غزه دلبستگان به مسئله فلسطین را غمگین و خشمگین ساخته لازم میدانم بار دیگر بر مواضع همیشگی جمهوری اسلامی در این مسئله ی مهم که در صدر مسائل امت اسلامی است تاکید کنم.

امروز بازگشت به عزت و اقتدار برای امت اسلامی منحصر در گرو ایستادگی در برابر استکبار و نقشه های خباثت امیزان است. و مساله ی فلسطین در راس همه ی مسائل بین الملل اسلامی در مقابل استکبار است. حرکت به سمت مذاکره با رژیم فریبکار و دروغگو و غاصب خطای نابخشودنی بزرگی است که پیروزی ملت فلسطین را به عقب میاندازد و جزخسران عاید آن ملت ستم کشیده نمیکند. خیانت برخی سران عرب که پیشتر نیز اشکار شده است نیز همین هدف را دنبال میکند. علاج اینها تقویت جناح مبارز و مقاوم در دنیای اسلام و تشدید مبارزه با رژیم غاصب و پشتیبانان است. (بیانات به مناسبت روز جهانی قدس، ۱۴۰۱)

اینک مردم فلسطین در کارنامه ی سه دهه ی گذشته ی خود دو الگوی متفاوت را تجربه کرده اند و میزان تناسب آن با شرایط خود را دریافته اند در مقابل روند سازش الگوی مقاومت قهرمانانه و مستمر انتفاضه ی مقدس قرار دارند که دستاوردهای عظیمی برای این ملت داشته است. این منطقی که امام بزرگوار مطرح کردند که اسرائیل باید از بین برود یک منطق انسانی است. و جمهوری اسلامی سازوکار منطقی آن را نیز به دنیا ارائه کرده است.

سازمانهای مقاومت اسلامی که بار سنگین جهاد را در سالهای گذشته بر دوش داشته اند امروز نیز با همان تکلیف بزرگ روبه رو هستند مقاومت سازمان یافته ی آنان بازوی فعالی است که میتواند ملت فلسطین را به سوی این هدف نهایی به پیش ببرد. مقاومت شجاعانه از سوی مردمی که خانه و سرزمینشان اشغال شده، در همه ی میثاق های بین المللی به رسمیت شناخته شده و مورد تحسین و تجلیل قرار گرفته است.

مغالطه ی بزرگی که در قضیه ی فلسطین بر ذهن برخی از دست اندرکاران چنگ انداخته این است که کشوری به نام اسرائیل یک واقعیت هفتاد ساله است و باید با آن کنار آمد. مگر کشورهای بالکان و قفقاز و آسیای جنوب غربی پس از هشتاد سال بی هویتی و تبدیل به بخشهایی از شوروی سابق بار دیگر هویت اصلی خود را باز نیافتند. چرا فلسطین که پاره ی تن جهان اسلام است نتواند بار دیگر هویت اسلامی عربی خود را بازیابد. تاکید بر مبارزه، نفی کامل قراردادهای سازش، اصرار بر اتحاد گروههای فلسطینی و محکوم کردن تلاش برخی کشورهای مرتجع برای سازش با دشمن، از مفاد مهم طرح جنبش جهاد اسلامی برای وحدت و مقاومت در مقابل صهیونیستهاست. (دیدار با دبیرکل جنبش جهاد اسلامی، ۱۳۹۵)

بررسی نقش سیاست خارجی مصر در قبال مسئله ی فلسطین

مسئله ی فلسطین یکی از موضوعات چالش برانگیز در سیاست خارجی مصر است که اهمیت آن بسته به عوامل داخلی و خارجی در سیاست خارجی این کشور متغیر بوده است. به طور کلی رفتار سیاست خارجی مصر در حوزه ی مسئله ی فلسطین و اسرائیل از یک سو ناشی از تحولات محیط خارجی به ویژه نقش افرینی ایالات متحده و اسرائیل و از سوی دیگر تحت تاثیر عوامل داخلی از جمله نقش رهبران و نحوه ی تلقی آنها از نقش ملی خود و نقش افرینی گروه های داخلی از جمله اسلام گرایان بوده است. باید دانست که پس از پیمان کمپ دیوید و به طور مشخص پس از روی کار آمدن حسنی مبارک مهمترین عامل شکل دهی به سیاست خارجی مصر در قبال فلسطین چه بوده است. باید گفت وابستگی اقتصادی و نظامی مصر به ایالات متحده از یک سو و نقش استراتژیک مصر در تامین امنیت اسرائیل از سوی دیگر موجب شد تا پس از پیمان کمپ دیوید و شناسایی اسرائیل نقش افرینی عوامل خارجی در شکل دهی به سیاست خارجی مصر در قبال مسئله ی فلسطین پررنگ شود. (فلاح پیشه، ۱)

یمن و فلسطین، تاریخ و سرنوشت مشترک

جوامع یمن و فلسطین از دیرباز پیوندها و مشابهت های خاصی با یکدیگر داشته اند. انگلستان طی سال های متمادی از طریق حمایت از محمد بن عبدالوهاب پشتیبانی از توافق درعیه و انعقاد معاهده ی دارین در تلاش بود تا یک رژیم نجدی در شبه جزیره ی عربستان شکل دهد. رژیم نجدی که با حمایت انگلستان در جنوب شبه جزیره شکل گرفته بود، اگر چه با انگیزه ی هدف قرار دادن یمن بود لیکن مقدمه تشکیل رژیم دیگری در شمال شبه جزیره شد، رژیمی که هدف آن چیزی جز فلسطین نبود سرنوشت مشترک یمن و فلسطین در سال های بعد نیز ادامه داشت. پادشاهی متوکل یمن و بعدها جمهوری عربی یمن و جمهوری یمن از برجسته ترین دولت های مخالف تقسیم فلسطین در سازمان ملل بود. در طول دهه ی ۱۹۶۰ یمن محل نزاع دو دسته از کشورهای عربی به رهبری مصر و عربستان بود و این درگیری سال ها ادامه یافت.

پس از آنکه انور سادات رئیس جمهور وقت مصر پیمان کمپ دیوید را امضا کرد و دست به عادی سازی روابط خود با اسرائیل زد شکاف عمیقی در میان عرب ها ایجاد و در نتیجه موضع آنها از جمله یمن نسبت به ارمان فلسطین ضعیف شد. در سال های بعد امریکا جای انگلستان را گرفت و تلاش کرد تا بیشترین تسلط را بر کشورهای منطقه داشته باشد.

از دل ارتفاعات کوه های مران در شمالی ترین نقطه ی یمن و از استان دورافتاده ی صعده که علی رغم منابع طبیعی فراوانش توسط رژیم سابق نادیده گرفته شد شخصی به نام بدرالدین حوثی سربر آورد. ظهور سید حسین بدرالدین حوثی شرایط یمن را دگرگون کرد او با تحلیل رویدادهای منطقه از افزایش نقش امریکا و خطرات ناشی از ان در فلسطین، یمن و دیگر کشورهای اسلامی خبر داد.

بدرالدین با طرح برخی آموزه های قرانی توجه توامانی به مسئله ی یمن و مسئله ی فلسطین داشت و برای بار دیگر میان دو جامعه پیوند برقرار کرد. نگاه و بینش برون مرزی او در ابتدا برای بسیاری از مردم یمن تازه و نامانوس بود چرا که این بینش قران کریم را اصلی ترین معیار فهم حقیقت میدانست او با یک چشم به قران و با چشم دیگر به رویداد ها مینگریست.

سید حسین بدرالدین در اولین سخنرانی خود در روز جهانی قدس فلسطین را مسئله محوری امت قلمداد کرده و از مسلمانان درخواست نمود که وظیفه خود را در قبال این مسئله ی محوری انجام دهند. وی ضمن استناد به سخن امام خمینی در مورد فلسطین افزود: امام خمینی همه ی مسلمانان جهان را به احیای روز جهانی قدس فرا خوانده و از انها خواسته تا از این روز برای ایجاد بصیرت در بین مسلمانان استفاده نموده و از این طریق خود را برای رویارویی با دشمنان آماده کنند. (جزوه ی روز جهانی قدس، ۱۴۲۲ق، ص ۱)

ماجرای امروز یمن شباهت زیادی به ماجرای دیروز فلسطین دارد زیرا هردو قربانی بازیهای سازمان ملل و اعضای ان هستند همچنین همانطور که فلسطین و یمن سرنوشت مشابه ی دارند، سرانجام اسرائیل و عربستان نیز سرنوشت مشابه ی خواهند داشت. حمایت های بی دریغ حوثی های یمن از مردم بی دفاع فلسطین که جبهه ی جدیدی از محور مقاومت به نام انصارالله را به وجود آورده اند، در این دو سال سپری شده از طوفان الاقصی با هدف قرار دادن سرزمین های اشغالی و محاصره ی کشتی های اسرائیلی و امریکایی سبب شده تا این ملت قهرمان و مقاوم ضربه های عظیم و کارسازی را بر پیکره ی پوشالی رژیم صهیونیستی وارد نماید و پای تمامی عواقب ان بایستد.

مواضع عراق در قبال مسئله فلسطین

عراق در دوره پادشاهی به طور فعال به حمایت سیاسی و تبلیغاتی از مسئله فلسطین پرداخت. ملک غازی پادشاه وقت عراق از سال ۱۹۳۳ با تاسیس نخستین رادیو این کشور برنامه هایی را با موضوع وحدت جهان عرب و خطرات مهاجرت یهودیان به فلسطین تولید و پخش کرد.

پس از آغاز قیام فلسطین در سال های ۱۹۳۶ و ۱۹۳۹ علیه قیمومیت بریتانیا و مهاجرت یهودیان عراق سیاست ضد صهیونیستی را به طور جدی تری اتخاذ نمود و از فلسطینیان حمایت کرد در سال ۱۹۴۳ ملک فیصل دوم پادشاه بعدی عراق به زیارت مسجدالاقصی رفت و بر هویت عربی بیت المقدس تاکید کرد این سفر و تاکیدات پادشاه عراق نشان از اهمیت مسئله فلسطین برای حکومت این کشور داشت. عراق همچنین در دهه ۱۳۴۰ شمسی به مامن و مرکز فعالیت رهبران فلسطینی تبدیل شد بسیاری از رهبران برجسته فلسطینی مانند حاج امین الحسینی، ابدالقادر الحسینی و حسن سلام برای جلب حمایت نظامی، مالی و سیاسی از قیام ملت فلسطین به عراق آمدند و در این کشور فعالیت کردند در داخل عراق نیز جنبش هایی به رهبری فوزی القابچی و شیخ الحسینی شکل گرفت که جوانان عراقی را به مهاجرت داوطلبانه به فلسطین تشویق میکردند. حتی در مسائل داخلی عراق مانند کودتای موسوم به صورت الماس در سال ۱۹۶۱ مسئله ی فلسطین به عنوان یکی از مطالبات محوری مطرح شد. افسران کودتاجی احترام به حقوق عرب در فلسطین را از اداره ی قیمومیت انگلستان خواستار بودند. این موضوع نشان میدهد که حمایت از فلسطین تا چه حد در افکار عمومی و حتی در ارتش عراق نفوذ داشته است. عراق در زمینه ی اقتصادی نیز اقدامات مهمی در حمایت از فلسطین انجام داد در روز پایانی سال ۱۹۴۵ یعنی سه سال پیش از تاسیس رژیم صهیونیستی هیئت دولت عراق تحریم کالاهای صهیونیستی را به تصویب رساند.

این اقدام عراق را به یکی از نخستین کشورهای جهان تبدیل کرد که تحریم اقتصادی علیه رژیم را در دستور کار خود قرار داد این تحریم نشان از رویکرد جدی عراق در مقابله با صهیونیسم از طریق ابزارهای مختلف بود حمایت عراق از فلسطین تنها محدود به اقدامات سیاسی و اقتصادی نبود بلکه در عرصه ی نظامی نیز نمود پیدا کرد. زمانی که فلسطینی ها ائیلین نیروی مسلح سراسری خود را با عنوان جیش الانقاذ تشکیل دادند، سه هنگ از نیروهای داوطلب عراقی در آن حضور داشتند. فرماندهی این هنگ ها برعهده ی سه افسر برجسته عراقی بود در نخستین درگیری ها که در میان صهیونیست ها به جنگ استقلال معروف است حدود ۸۰۰ نیروی عراقی در غالب این سه هنگ حضور داشتند.

نخستین عملیات بزرگ این نیروها منجر به حفظ منطقه ی بزرگی از دست صهیونیست ها شد. بعد از آغاز عملیات طوفان الاقصی و اوج گیری جنگ در غزه نیروهای عراقی که به عنوان بخشی از محور مقاومت محسوب میشوند اعلام آمادگی کردند تا به حمایت از حماس از طریق هدف قرار دادن منافع و مواضع رژیم اشغالگر صهیونیستی و ایالات متحده بپردازند.

به طور کلی این گروه ها از ظرفیت هایی برخوردارند که میتوانند در صورت بالا گرفتن عرصه ی جنگ و فراگیری آن خارج از محدوده ی سرزمین های اشغالی در خدمت محور مقاومت قرار بگیرد. در بین گروه های مقاومت اسلامی در منطقه ی غرب اسیا گروه های عراقی از اهمیت خاصی برخوردار هستند. این گروه ها که از سال ۲۰۱۴ براساس نیازهای دولت مرکزی عراق برای بسیج نیروها علیه گروه های تروریستی تکفیری و همچنین تحت تاثیر فتوای جهادی ایت الله سیستانی شکل گرفتند و در سال های بعد در غالب نیروهای تحت فرماندهی نخست وزیر از کیان کشور و منافع ملی حفاظت کردند در چهارچوب اهداف مقاومت عمل میکنند. در بین گروه های عراقی چهار گروه گردان های حزب الله، عصائب اهل الحق، جنبش النجباء، گردان های امام علی به دلیل نقش افرینی علیه اشغالگران امریکایی و برخورداری از ارتباط شبکه ای در این مسیر جایگاه ویژه ای دارند و هسته ی مرکزی مقاومت عراق را تشکیل داده اند. آنچه گروه های عراقی را در کنار سایر گروه های مقاومت در منطقه قرار میدهد چند نکته است. آنها همانند حماس و حزب الله در پی ایجاد شرایط لازم برای آزادی کشور از ظلم و ستمگری و تجاوز به صحنه ی مبارزه ورود پیدا کردند. همچنین این گروه ها از حمایت توده های مردمی در عراق نیز برخوردار هستند. (سجاد مرادی، ۱۴۰۲)

مواضع ترکیه در قبال مسئله ی فلسطین

ترکیه یکی از اولین کشورهایی بود که فلسطین را به رسمیت شناخت. فلسطین یک سفارت در انکارا و یک سرکنسولگری در استانبول دارد. کمک های ترکیه به ویژه از زمان آغاز محاصره ی نوار غزه توسط اسرائیل، و مصر منبع کمک بشردوستانه به فلسطین بوده است. ترکیه دارای تاریخ مشترک عمیقی با فلسطین است و ارتباطات فرهنگی و اجتماعی قوی با مردم فلسطین دارد. باتوجه به پیوندهای فکری حماس با حزب عدالت و توسعه اخوان المسلمین ترکیه یا حزب عدالت توسعه که هر دو دارای ساختار و مبانی مشترک فراوانی با دیگر گروه های اخوانی در منطقه بوده و ریشه ها و ساختارهای آن به گرایش کلی اخوان در منطقه ی نزدیک است ایا این امر توانسته است نقش ترکیه را در فلسطین افزایش دهد. قطعاً جواب مثبت است. از ابتدای روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه در ترکیه، دولت ترکیه نگاه متفاوتی از آنچه امریکا و اسرائیل و حتی بعضی از کشورهای عربی دارند نسبت به حماس داشته است. امریکا و اسرائیل گروه حماس را تروریست نامند ولی دولت ترکیه حماس را به عنوان یک گروه فلسطینی میداند که برای حفظ و آزادی سرزمین های فلسطینی جهاد میکند. دولت ترکیه سعی کرده است تا تا به طور مرتب با حماس در ارتباط باشد

و برای رفع محاصره نوار غزه به صورت مسالمت آمیز و تبلیغاتی تلاش کرده است. از آنجا که بسیاری از کشور های عربی از جمله عربستان سعی کردند تا با تشکیلات خودگردان فلسطینی روابط رسمی داشته باشند بنابراین ارتباط دولت ترکیه با جریان حماس موجب افزایش وزن این گروه در بین کشور های عربی شده است. ترکیه تا حماس را به مسیر سیاسی تشکیلات خودگردان فلسطینی بکشاند و راه گفتگوی اسرائیل با حماس را باز نماید امریکا به طور گسترده از فعال شدن ترکیه در مسائل مربوط به فلسطین و اسرائیل حمایت می کند زیرا گسترده ترین روابط بین اسرائیل با کشورهای اسلامی را روابط ترکیه با رژیم صهیونیستی دارد که اهمیت زیادی دارد. اخیرا اسرائیل مشکلات خود با ترکیه را که بر سر کشتار کشتی مرمره ایجاد شده بود حل کرد و موجب توسعه ی روابط با ترکیه شد. مقامات اسرائیل همواره بیشترین سفرها را به ترکیه داشته اند و از افزایش نقش ترکیه به عنوان یک کشور غیر عرب در مسئله ی مربوط به فلسطینیان استقبال میکند.

مواضع لبنان در قبال مسئله ی فلسطین

صهیونیستها نه تنها فلسطین بلکه دیگر کشورهای عربی پیرامون خود مانند لبنان را سرزمین خویش میدانند که به هر شکل و روشی باید آن را تصاحب کنند. هنگامی که لبنان از میان خاکستر و ویرانی های امپراطوری عثمانی سربرآورد و در سال ۱۹۴۳ به استقلال دست یافت دوری از اسرائیل و نزدیک شدن به کشورهای عربی را بنیان سیاست خود قرار داد اما قادر نبود از لبنان کوچک در برابر فتنه ها جنگها و حمله های مکرر رژیم اشغالگر دفاع کند و حتی شماری از دولتهای عربی مانند مصر و اردن به موجودیت اسرائیل اعتراف کردند. هجوم اسرائیل و اشغال نظامی جنوب لبنان در سال ۱۹۷۸ به یکباره و بی مقدمه نبود. زمینه های تاریخی و نظامی این اقدام از زمان تشکیل رژیم صهیونیستی آغاز شده بود. پس از شکست سال ۱۹۴۸ اسرائیل تهاجم نظامی و امنیتی را به این کشور آغاز کرد و این تجاوزات شامل کشتار بی گناهان و تخریب منازل مسکونی و کوچاندن غیرنظامیان و بمباران روستاهای آنان به مدت سی سال ادامه داشت اسرائیل در ادامه ی سیاست های خصمانه و زیاده طلبی های تاریخی خود به دنبال فرصت مناسبی برای ضربه زدن به لبنان و از بین بردن امنیت و ثبات این کشور بود. با آغاز جنگ داخلی لبنان و سیطره ی مقاومت فلسطین بر بخش های بسیاری از لبنان که افزایش حمله به اسرائیل از داخل خاک لبنان را در پی داشت اسرائیل برنامه ی خود را برای ضربه زدن به مقاومت فلسطین و و تشدید دامنه ی جنگ داخلی لبنان آغاز کرده بود.

همزمان با این مواقع امام صدر هشدارهای خود را خطاب به مقاومت فلسطین و مقامات لبنان و کشورهای عربی درباره ی نقشه ی اسرائیل برای اشغال لبنان با جدیت بیشتری عنوان کرد و از تشدید تلاش های اسرائیل برای حمله به لبنان به ویژه بعد از صلح دولت مصر با دشمن صهیونیستی خبر داد.

لبنان هشت بار و در سالهای ۱۹۴۸، ۱۹۶۷، ۱۹۷۳، ۱۹۷۸، ۱۹۸۲، ۱۹۹۳، ۱۹۹۶، ۲۰۰۶ هدف هجوم گسترده ی رژیم صهیونیستی قرار گرفته است و صدها هزار نفر کشته و زخمی و بیش از یک میلیون تن آواره شده و میلیارد ها دلار به بخش اقتصادی این کشور خسارت وارد شده است. زمانی که تحت تاثیر اندیشه های مترقی امام موسی صدر رهبر ملی و مذهبی لبنان، عامل و دین و کرامت انسان در در جنوب این کشور پدیدار و به دیگر مناطق آن کشیده و تقویت شد و جنبش های شیعی مانند امل و حزب الله شکل گرفت به تدریج طرح های از نیل تا فرات و تشکیل اسرائیل بزرگ در هاله ای از ابهام قرار گرفت.

حزب الله لبنان حاصل همگرایی و اتحاد مجموعه ای از نیروهای مبارز در صحنه ی نبرد با اسرائیل در لبنان بود و هسته ی اولیه ی آن از اعضا و نیروهای سازمان جنبش محرومان زمین، سازمان جهاد اسلامی، اعضای حزب الدعوة که به رهنمود علامه سید محمدحسین فضل الله به این سازمان پیوستند و بخشی از اعضای جنبش فتح و به طور کامل تمام جریانات سیاسی احتمالی متأثر از انقلاب اسلامی ایران شکل گرفته بود. مبارزه با اسرائیل تا نابودی کامل این رژیم در صدر اهداف حزب الله قرار گرفته است و برای رسیدن به این هدف از هیچ تلاشی فروگذار نبوده است و شهدای بسیاری تقدیم کرده است.

پیروزی مردم لبنان در سال ۲۰۰۰ میلادی و خروج رژیم اشغالگر قدس از جنوب این کشور و نیز ناکامی این رژیم در جنگ سی و سه روزه در تابستان ۱۳۸۵ خورشیدی دو شاهد این موضوع است.

طی این سال ها ورود سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به لبنان و نقش فرهنگی، نظامی آن تاثیر بسزایی در جذب نیروی مخلص و شهادت طلب داشت. در طی این سال ها حزب الله از سویی به تقویت مبانی استراتژیک خود و حضور قوی در عرصه های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی پرداخته است و از سویی دیگر به ختنی سازی عملیات اسرائیل پرداخته است. یک روز بعد از آغاز نبرد طوفان الاقصی حزب الله تحت رهبری شهید سیدحسن نصرالله رسماً اعلام کرد که به این نبرد ضد اشغالگران صهیونیست میپیوندد و در ابتدا در تلاش بود تا جنگ محدود به مناطق مرزی باشد و در محاسبات خود دو مسئله ی اساسی را مورد توجه قرار داد: جلوگیری از انزوای غزه و حفظ هر چه بیشتر لبنان از پیامدهای جنگ.

از همان ابتدای پیوستن مقاومت لبنان به نبرد حمایتی غزه شرایط بسیار سخت و پیچیده بود اما حزب الله به وظیفه ی شرعی خود پایبند بود و با این وجود حزب الله همه ی فشارهای داخلی و خارجی را به جان خرید و میدانست که دشمنان سناریو را به گونه ای طراحی خواهند کرد که حزب الله را مسئول جنگ در لبنان معرفی کنند.

حزب الله اولین گروه از محور مقاومت بود که خواسته ی فلسطینی ها را اجابت کرد و به فاصله ی یک روز از نبرد طوفان الاقصی به ان پیوست. حزب الله بسیار بیشتر از آنچه که وظیفه ی ان بود در راه حمایت از غزه فداکاری کرد و در سایه ی انفعال و سکوت رسمی رژیم های عربی، اسلامی بهترین جوانان و رهبران و فرماندهان خود و در راس ان شهید نصرالله را در راه قدس تقدیم کرد.

مواضع سوریه در برابر قضیه ی فلسطین

اکثر صاحب نظران سیاسی معتقدند که جایگاه و موقعیت استراتژیک سوریه در صحنه ی سیاسی خاورمیانه همواره نقش کلیدی و ارزنده ای را به این کشور در حل و فصل مناقشات منطقه ای اعطا کرده است. از عوامل اصلی تمایز چهره ی سیاسی این کشور در برابر دیگر اعراب دو فاکتور چب انقلابی و سنتی و همینطور بر عهده داشتن خط مقدم سیاسی-نظامی در رویارویی با رژیم صهیونیستی بوده است که شاخصه ی اصلی سیاست خارجه ی منطقه ای این کشور در دهه ی ۶۰ تا ۸۰ را تشکیل داده است. سوریه بعد از مصر بزرگترین همسایه ی اسرائیل است، چه از نظر مساحت و چه از منظر جمعیت.

زمانی که حزب بعث در سوریه به قدرت رسید منطقه ی جولان در سال ۱۹۶۷ در جریان جنگ شش روزه ی اعراب با اسرائیل از دست سوریه رفت و اسرائیل توانست به سرعت بلندیهای جولان که در شمال غربی سوریه واقع شده را تصرف کند و این منطقه را به طور رسمی به خاک خود ضمیمه کند. در دهه ی ۱۹۷۰ حافظ اسد پس از کودتای سفید به قدرت رسید و با تقویت حزب بعث توانست حکومتی اقتدارگرایانه برقرار سازد. جنگ کیپور میان اسرائیل و کشورهای عربی آغاز شد که سوریه نقش فعالی در ان داشت. پس از به قدرت رسیدن بشار اسد جنگ تشرین در سال ۱۹۷۳ باعث ازادسازی قنیطره شد. در کل تاریخ سوریه جدید جنگ تشرین تنها تجربه ی موفق دولت سوریه است که دمشق توانسته است بخشی از سرزمینهای خود را از اشغال صهیونیستها ازاد کند. یکی دیگر از ویژگیهای مهم این دورهنوع مواجهه ی سوریه و حکومت اسد با رژیم صهیونیستی و جریان سازش و مقاومت دانست. در برابر جریان سازش، سوریه مهمترین سد به حساب می امد.

بعد از توافق ملک حسین اردن با رژیم صهیونیستی در وادی عربیه، روابط امان و دمشق تحت الشعاع قرار گرفت ولی سوریه هیچ گاه زیر بار این فشارها نرفت و میزبان طیف های مختلف گروه های مقاومت فلسطینی بود. پس از شکل گیری جنبش هایی موسوم به بهار عربی در کشورهای عربی اسلامی اوضاع داخلی سوریه نیز با حمایت امریکا و اسرائیل از گروه های مسلح و تفکیری در این کشور دگرگون شد. مداخله ی جمهوری اسلامی به این مسئله با درخواست حکومت وقت سوریه صورت گرفت که باعث تولد محور مقاومتی جدید از این سرزمین شد.

هویت مشترک منطقه ای حول ارزشها و هنجارهای مشترک دینی، فرهنگی، اجتماعی و همچنین تاثیرپذیری از گفتمان اسلام سیاسی را از ویژگی های اصلی محور برشمرده اند که باعث اتحاد اعضای این محور شده و از راهبردهای اصلی آن افزایش توان نظامی برای مقابله با تهدیدهایی است که موجودیت این محور را تهدید میکند. تقویت جایگاه شیعیان، محدود کردن و مبارزه با رژیم صهیونیستی، شکل گیری نظامی نوین در منطقه ی غرب اسیا از دستاوردهای اعضای این محور از جمله سپاه قدس ایران، حماس، جهاد اسلامی در فلسطین، حشدالشعبی عراق، حزب الله لبنان و انصارالله یمن میباشد.

وجود بشار اسد در راس حکومت سوریه هم برای ایران و هم برای خود او یک فرصت بود. ایران از این فرصت برای تقویت جبهه ی مقاومت و ارتقای حکمرانی در سوریه استفاده کرد ولی عدم همراهی مردم با دولت و ضعف ارتش و اعتماد دولت سوریه به برخی وعده های دولت های خارجی در ازای دست برداشتن از مقاومت باعث پیروزی گروه های مسلح تکفیری و آغاز فتنه ای دیگر شد.

باید به خاطر داشت که این تازه ابتدای رویارویی محور مقاومت با اسرائیل و امریکاست. قلمرو محور مقاومت وسیع است و سوریه تنها یکی از بازوهای آن محسوب میشود. ایران همواره تلاش کرده تا از طریق حمایت و تقویت ظرفیتهای مردمی در منطقه مانع نفوذ قدرتهای خارجی در غرب اسیا شود.

حمایت از دولت سوریه نیز بخشی از این راهبرد بوده است. کشف فرصتهای جدید از دل تهدیداتی که به ظاهر شکننده هستند از ویژگی های تفکری است که محور مقاومت بر پایه ی آن بنا شده است. تحولات سه دهه ی گذشته در منطقه نشان دهنده ی این واقعیت است که اصول حاکم بر سیاستهای منطقه ای ایران قوی تر از آن است که با بود و نبود دولتها یا اشخاص خاص دچار آسیب شود، نمونه اش در جنگ ۱۲ روزه ی اخیر ایران با رژیم صهیونیستی کاملاً نمود پیدا کرد و دست برتر ایران را در برابر چشم جهانیان به نمایش گذاشت.

تلاش اسرائیل و کشورهای عربی برای کاهش قدرت ایران و محور مقاومت

دکترین دفاعی جمهوری اسلامی ایران نگاه وسیع به جغرافیای مقاومت و نگاه فرامرزی و قناعت نکردن به منطقه و امتداد عمق راهبردی هستند. روند راهبردی تحولات جاری به نفع قدرت فزاینده ی انقلاب اسلامی است. امریکا و متحدانش نیز متوجه این امر شده اند و برای کاهش پیوندهای ایران ناتوی عربی را دنبال میکنند. تقویت جو علیه ایران در منطقه توسط امریکا و اسرائیل و دور شدن کشورهای عربی از ایران موجب میشود تا تهدید اسرائیل جای خود را به تهدید ایران دهد و ایران گزینه ی تهدید جدی برای برخی کشورهای عربی قلمداد شود، همچنین اسرائیل برای شکست محور مقاومت و خروج از محاصره به ضرورت همپیمانی منطقه ای با کشورهای عربی با پشتوانه ی سیاسی و نظامی امریکا نیاز دارد و برای مقابله با ایران و محور مقاومت طرح صلح عربی را مطرح کرد و به عنوان استراتژی و رویکرد امنیتی خود دنبال میکند و پروژه ی ایران هراسی و رقابت تسلیحاتی زمینه ی دیگری جهت تمایل اعراب به سوی امریکا و اسرائیل میباشد و دامن زدن به اختلافات ایران با کشورهای عربی مانند امارات و عربستان در موضوع سوریه و یمن، بحرین و مسائل ایدئولوژیک با موضوع دخالت ایران و دیگر موضوعات عاملی برای نفوذ صهیونیسم به این کشورها برای مقابله سازی با ایران میباشد.

ایران به عنوان یک بازیگر امنیتی که خلیج فارس را شاه راه حیاتی خود میداند اجازه نخواهد داد در همسایگی خود چالش جدید امنیتی با اصلی ترین دشمن خود یعنی اسرائیل ایجاد شود.

نتیجه گیری

با پیدایش کشور اسرائیل در سال ۱۹۴۸ مسئله ی فلسطین در راس مسائل عمده ی جهان اسلام قرار گرفت. در میان کشورهای اسلامی ایران از جایگاه ویژه ای برخوردار بود. به طوری که مسئله ی فلسطین به یکی از مسائل عمده ی محافل سیاسی به طور اعم، و محافل سیاسی مذهبی، به طور اخص تبدیل شد. گذشته از موضع گیری این محافل، دولتهای ایران در قبال این مسئله مواضع روشن و محکمی اتخاذ کردند. انقلاب اسلامی در ایران منجر به تغییر چشمگیری در چشم انداز سیاست خارجی کشور و درگیر شدن آن در صحنه ی بین المللی شد. خصومت ذاتی با اسرائیل و رد صهیونیسم اصل سیاست خارجی ایران میباشد.

تحریم هایی که از سوی امریکا علیه ایران اعمال میشود و تبلیغات رسانه ای که موهومی که در مورد ایران که از رسانه های مهم دنیا انتشار داده میشود از سوی صهیونیست ها اعمال میشود خصوصا در مقوله ی برنامه های هسته ای ایران تلاش بسیار گسترده ای برای قبولاندن این نکته به جهانکه ایران قصد دستیابی به سلاح اتمی را دارد سعی در به انزوا کشاندن و تسلیم ایران را داشتند که البته در این مسیر از هیچ خباثتی کوتاهی نکرده و با اعمال تحریم های پرفشار همه جانبه و اجرای قطع نامه های شورای امنیت سازمان ملل و در ادامه با ترور شخصیت ها و نخبگان و دانشمندان برجسته ایران و در آخر حمله به تاسیسات هسته ایران دشمنی و عداوت خود را با ملت حق طلب و صهیون ستیز ایران اشکارا به نمایش گذاشتند. امام رحمته الله بعد از انقلاب اسلامی ایران معادله ای را در عمیق ترین و گسترده ترین صورت ان در برابر ملت مسلمان ایران قرار داد و بین مواجهه با صهیونیسم در فلسطین و ایمان و اخلاص مسلمانان به خداوند رابطه ی تنگاتنگ بر قرار کرد.

پیروان با اخلاص خط امام و رهپویان حضرتش، در کشورهای شرقی و اسلامی باید به رسالت امام مبنی بر حمایت معنوی و مادی از جنبشهای مقاومت در برابر صهیونیسم، تمسک جویند.

این جنبشها عبارتند از: حزب الله، حرکت جهاد اسلامی فلسطین، جنبش حماس و جنبشهای مقاومت دیگری که با روند سازش مخالف هستند و حرکت های مخالف وابستگی و پیوستگی جهان اسلام و به وسیله ی این حمایتهاست که رسالت امام تحقق خواهد یافت و در هزاره ی سوم همراه ما خواهد بود، و بدون این حمایتها اصول اندیشه ی امام بی اثر خواهد شد.

حاملان پیام امام و پویندگان راه ایشان، باید با اتخاذ شیوه های مبارزاتی خود در برابر صهیونیسم، وحدت امت اسلامی را تقویت کنند و هم چون امام اختلافات فقهی و تنگ نظری های مذهبی را کنار بگذارند. وقتی که دشمن صهیونیستی، قبله ی اول مسلمین را اشغال میکند، دیگر شیعه و سنی معنا ندارد و تاریخ اسلامی چنین گواهی میدهد که ما در حالی وارد هزاره ی سوم میلادی میشویم که بیش از پیش به فقهی با عنوان فقه فراگیر نیاز داریم تا اختلاف مذاهب از بین برود و این غده ی سرطانی که شیره ی جان امت اسلامی را می مکد، نابود شود.

فهرست منابع

کتابها

۱. امام خمینی، ر، صحیفه ی نور (۱۳۷۰) مجموعه رهنمودهای امام خمینی، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی
۲. حاجتی، الف، امام خمینی و معجزه ی انقلاب اسلامی، برگرفته از کتاب عصر امام خمینی تهران، (۱۳۸۷) موسسه ی تنظیم و نشر آثار امام خمینی،
۳. داستانی بیرکی، علی، رویارویی با تهدیدات معاصر در اندیشه ی امام خمینی.
۴. امام خمینی. ر (۱۳۸۲) فلسطین از دیدگاه امام خمینی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی
۵. امام خامنه ای. ع (۱۳۹۰) فلسطین از منظر ایت الله خامنه ای، انتشارات انقلاب اسلامی
۶. بی اور، ت- ترجمه ی پریسا صیادی (۲۰۲۰م) منازعه ی فلسطین و اسرائیل، انتشارات ققنوس
۷. لوبون، گ (۲۰۰۰م) ترجمه ی عادل زعیت، تمدن عرب، انتشارات اداره ی کل کتاب
۸. ال اسپوزیتو، ج، ترجمه ی مدیر شانه چی (۱۳۸۸) انقلاب اسلامی ایران و بازتاب جهانی آن، مرکز بازشناسی اسلام و ایران
۹. دهقانی فیروزآبادی، ج (۱۳۸۸) سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۱۰. ریاض نجیب، ترجمه ی فرزانه، ح (۱۳۵۷) راه دشوار مقاومت فلسطین، انتشارات انقلاب اسلامی
۱۱. طباطبایی، س، کتاب حزب الله، انتشارات روایت فتح
۱۲. شریعت نصیری، م، نمایش قدرت سیاسی حزب الله با مشارکت در فرایند سیاسی لبنان، انتشارات قانون یار
۱۳. کوشکی، م، انصارالله در یمن از تاسیس تا تثبیت، (۱۳۹۵) انتشارات دفتر نشر معارف
۱۴. شیخ حسینی، م، (۱۳۶۴) جنبش انصارالله یمن، ناشر مجمع جهانی اهل بیت
۱۵. ازاد، الف، (۱۳۹۵) سایه روشن حشد الشعبی، انتشارات اندیشه سازان نو

مقاله ها

۱۶. ذولفقاریان، س (۱۳۹۴) سوریه، لبنان و فلسطین، انتشارات تولد
۱۷. فلاحی پیشه، ح- سوری، ف، (۲۰۱۷) مصر از مبارک تا سیاسی
۱۸. زیبایی، م و سیمیر، ر و جانسیز، الف (۱۳۹۸) نقش امریکا و اتحادیه اورپا در خاورمیانه پس از ۱۱ سپتامبر، پڑوہش نامہ ی ایرانی سیاست بین الملل
۱۹. خلقی، ج و سمیعی اصفہانی، ع و فرہمند، س (۱۴۰۳) فلسطین بہ مثابہ اردوگاہ، مطالعات سیاسی جہان اسلام
۲۰. نجفی، م و صفایی مہر، ع (۱۴۰۰) بررسی عوامل موثر بر سیاست خارجی عربستان در قبال پروندہ ی فلسطین، مطالعات بیداری اسلامی
۲۱. پوراخوندی، ن و شاہ نظری، م (۱۳۹۵) بررسی نقش اتحادیہ عرب در قبال مسئلہ ی فلسطین